

Min morfar Erik August Arvidsson – lärare vid Kronans och Furtans skolor i Brunskog 1899-?

Min morfar, Erik August Arvidsson, var född 1869 i Ekshärad. Han föddes två år innan föräldrarna Marit Larsdotter, f. 1849-07-15 S. Skoga, Ekshärad, och Arvid Persson, f. 1836-06-05 i Bogerud, N. Råda, gifte sig. Enligt släktuppgift därför att Marits föräldrar tyckte att Arvid Persson inte var fin nog åt deras dotter. Erik August togs hand om av sin morbror Thore och hans hustru Marta. Hos dem växte han upp tills han blev i tonåren. Efter att han blivit biten av en häst och nästan överkörd av tåget, insåg föräldrarna att morfar inte var lämplig att arbeta på gården. Därför fick han tillåtelse att utbilda sig till folkskollärare. Trots att föräldrarna var förmögna, fick han inte något ekonomiskt bidrag till sin utbildning. Enligt min moster, Märta, fick han låna pengar av en granne. Enligt min moster Else var det hans morbror Thore som bekostade hans utbildning.

Han började arbeta vid Kronans skola 1899. Sedan kom han till Furtans skola. Morfar arbetade växelvis i Kronans och Furtans skola. Han gifte sig 1903 med Axelina Josefina Teresia Pauli från Långvakshultet. De fick fyra döttrar, Karin 1904-1984, Märta 1906-2007, Else 1908-2001 samt Sara 1912-1987.

Min mor Karin berättade att morfar, då han tjänstgjorde i Kronan, en dag fick besök av en storbonde. Bonden skulle resa in till staden och saknade för tillfället kontanter. Han bad att få låna lite. Morfar, som kände sig smickrad av att en sådan person kom till honom och bad om pengar, ställde genast sina tjänster till förfogande. Trots att han samma dag hade städat på sitt skrivbord, hittade han inte sina pengar. Efter mycket letande fann han dem liggande i ett kuvert i kakelugnen. Man kan ju tänka sig vilken olycka, som hade kunnat hända, om han inte fått detta besök och hunnit tända en brasa. Kuvertet innehöll nämligen en kvarts årslön.

Morfar trivdes mycket väl med läraryrket. Moster Märta berättade för mig att han ibland, i slutet av sommarlovet, gick av och an på skolgården och längtade efter att eleverna skulle komma tillbaka. Efter sin pensionering vikarierade han gratis vid olika skolor i kommunen. När morfar med familj bodde i Furtan fick en pojke, som inte hade det så väl ställt hemma, komma in till mormor för att få lite till livs. Enligt moster Märta, var eleven trött och hängig

och orkade inte prestera så mycket under sin skoldag. Detta skulle avhjälpas med god kosthållning.

Förutom att undervisa hade morfar venia och predikade i Brunskogs kyrka. Hans då 17-årig dotter Märta tjänstgjorde ibland som organist. När någon hade dött och skulle fraktas till kyrkan i väntan på begravning, samlades grannarna och sorgehusets medlemmar till s.k. utläsning. Denna utläsning leddes av morfar.

Om någon hade gjort sig illa, så att såret behövde sys, kom denne till honom och ville ha hjälp. Han sydde ihop deras sår och såg till att det läkte utan komplikationer. Om såret satt på ett känsligt ställe, var han inte så pigg på att ta sig an uppgiften utan hänvisade till läkare i Arvika. Det var för patienterna ett inte alltid så populärt beslut. En gång hade en metkrok fastnat nära ett öga. Morfar ansåg att han inte hade kompetens nog att hjälpa den nödställda. Han fick då ultimatum att antingen sy eller också skulle patienten gå hem med oförrättat ärende och såret få läka bäst det ville. Morfar valde då att ställa sig till förfogande. Besökaren fick sedan komma tillbaka flera gånger för att få sitt sår omsett. Efter hans bortgång kom enl. morder Märta ordsbor till mormor med sina sår, men hon vägrade att sy ihop deras blesyrer. Då spanska sjukan härjade som värst, 1918-1919, gick morfar runt i gårdarna och avgjorde vilka som skulle skickas till sjukhuset i Arvika. Han själv insjuknade inte, men väl övriga i familjen. Av kyrkoherde Lennart Nilsson, Brunskog, har jag fått reda på att han kallades för ”doktor i Furtan”.

Morfar var djurvän. Han hade en stor bigård, som efter hans bortgång sköttes av mormor. Ibland kom det folk till honom och ville ha ett bistic mot värk, något som han ombesörjde. Mormor och morfar hade både ko och gris. Grannarna kunde ibland se honom komma promenerande med grisen, som för tillfället var rentvättad och prydd med ett rött sidenband om halsen. Gick han in i affären för att handla, sa han till grisen att han skulle vara snäll och vänta på honom tills han kom tillbaka, vilket också skedde. Var inte grisen med som sällskap, kunde det hända att kon var med på promenaden, även den prydd med rött sidenhalsband, ryktad och fin.

Morfar hade samma uppfattning som Per Henrik Ling, den svenska gymnastikens skapare. Den bestod i att om man höll sin kropp i trim skulle man motstå allahanda sjukdomar och uppnå hög ålder. Barnen fick därför tidigt vänja sig vid att bli väckta på morgonen för ett motionspass, även sedan de blivit halv vuxna och kanske mer än allt hade vela legat kvar i sina sängar.

– Sova får ni göra sedan, lär han ha sagt.

När morfar fyllde 60 år gick han på händer rakt över köksgolvet i villan ”Eriksberg” i Lerhol, Edane. Det fanns dock en sak, som han ansåg att hans kropp inte skulle kunna klara av. Det var om han fick lunginflammation, något som ändade hans liv den 26 januari 1937. Till begravningen kom ett stort antal ordsbor. Det var så mycket folk, att inte alla fick plats inne i kyrkan. Många stod därför ute på kyrkbacken.

Margareta Renström Lingman
barnbarn till Axelina och Erik August Arvidsson